

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1393/23-E
Sp. zn. ČŠIE-S-189/23-E

Název	Základní škola Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344
Sídlo	npor. Eliáše 344, Polabiny, 530 09 Pardubice
E-mail	zspol3@zspol3.cz
IČO	60 159 022
Identifikátor	600 096 327
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. František Němec
Zřizovatel	statutární město Pardubice
Místo inspekční činnosti	npor. Eliáše 344, Polabiny, Pardubice
Inspekční činnost na místě	9. - 11. 10. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344 (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti škola evidovala 800 žáků, čímž je její kapacita (maximální počet žáků) naplněna na 100 %. Podpůrná opatření škola poskytuje 93 žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, 17 žáků se vzdělávalo podle individuálního vzdělávacího plánu. Školu navštěvuje 65 žáků s odlišným mateřským jazykem. Výuka probíhá podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „*Ve třech se to lépe táhne*“. Zájmové vzdělávání ve školní družině

probíhá v devíti odděleních podle školního vzdělávacího programu pro školní družinu „*Barevný svět kolem nás*“ v plné návaznosti na školní vzdělávací program školy. Školní družinu v současné době navštěvuje 243 žáků z celkové kapacity 300. Stravování pro žáky a zaměstnance je zajištěno ve školní jídelně v budově školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy je zkušený manažer a pro funkci, kterou vykonává od roku 2007, je odborně kvalifikovaný. Část kompetencí přenesl na své dva zástupce, vedoucí vychovatelku a další pedagogy. Škola má nastavena jasná a srozumitelná pravidla pro realizaci vzdělávání žáků prostřednictvím školního řádu a dalších vnitřních dokumentů. Kontrolní systém vykazuje dílčí nedostatky, které se projevily v oblasti hodnocení výsledků vzdělávání neúspěšných žáků, konkrétně při organizaci opravných zkoušek. Pedagogický sbor se vzhledem k nárůstu počtu žáků od minulé inspekční činnosti mírně zvětšil. Hospitační činnost ze strany vedení školy zatím nepřinesla zlepšení v některých oblastech průběhu vzdělávání (např. práce s cílem hodiny, využití diferenciací činností ve prospěch žáka). Mezi učiteli je vzájemná hospitační činnost minimální, spíše formální. Dalším prostorem pro zlepšení jsou proto častější vzájemné hospitace nebo náhledy do hodin, a to nejen předmětově orientované, ale také mezi 1. a 2. stupněm, pro vzájemnou inspiraci a podporu v pedagogickém sboru. Koncepce školy, jejíž poslední verze je z jara 2019, charakterizuje hlavní cíle a strategie činnosti školy, ale nereflktuje vývoj posledních let. V tomto ohledu je prostor pro promyšlené plánování dílčích cílů a jejich vyhodnocování tak, aby škola mohla efektivněji fungovat a pružněji se přizpůsobovat novým požadavkům na její činnost. Výrazným cílem koncepce, který je naplňován, je přátelské, respektující klima napříč celou školou. Příjemné je i prostředí školy s velkým množstvím výtvarných prací žáků, plakáty, informačními nástěnkami, ale i se stoly s hracími plány společenských her nebo stůl na stolní tenis, kde mohou žáci trávit chvíle aktivního odpočinku o přestávkách.

Materiální podmínky pro vzdělávání se postupně ve spolupráci se zřizovatelem zlepšují. Provoz školy je částečně limitován prostorovými podmínkami, kdy škola nemá již volné kapacity pro vybudování větších odpočinkových prostor pro žáky a školní družina funguje pouze ve třech specializovaných místnostech, další oddělení jsou umístěna v kmenových třídách. Provoz je rozdělen na ranní a odpolední část, ve které probíhají zájmové, rekreační i odpočinkové činnosti s přihlédnutím k individuálním potřebám a zájmu žáků. Odpolední provoz v jednom oddělení probíhá do sedmnácti hodin a jsou zde po patnácté hodině sloučeni žáci z ostatních oddělení.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaná výuka na prvním stupni vykazovala vysokou úroveň a velmi přátelskou, podporující atmosféru. Všechny učitelky byly na výuku připravené a svým empatickým, zároveň profesionálním přístupem uměly žáky dobře motivovat k učení. Vhodně zvolené metody vedly žáky k aktivnímu přístupu a zájmu o učivo, střídání zvolených metod s pohybovými prvky prospělo k udržení jejich pozornosti. Prokazované velmi dobré vědomosti a dovednosti žáků získané v tak krátkém časovém úseku vzdělávání dokládají vysoce kvalitní pedagogickou práci učitelek. Učivo bylo propojováno s reálnými životními situacemi, které byly žákům dobře srozumitelné a podporovaly jeho snazší pochopení. Účinné bylo využití již osvojených znalostí žáků z jiného předmětu. Při zadávání úkolů k samostatné práci byly zohledňovány specifické vzdělávací potřeby žáků ve třídě, kteří se vzdělávají za pomoci asistentek. Spolupráce učitelek s asistentkami byla různá, některé by potřebovaly metodickou pomoc ke zkvalitnění spolupráce s učitelkami. Zaznamenaná byla

účelná skupinová práce žáků, kteří uměli argumentovat svoje návrhy řešení a dovedli kriticky zhodnotit práci spolužáků ve skupině. Dobrá pedagogická práce učitelek se odrážela i v hodinách anglického jazyka, který mají žáci již od 1. třídy a díky dobře volenému pedagogickému přístupu jsou žáci schopni vnímat a běžně pracovat v prostředí, kde se čeština vyskytuje poměrně zřídka a je tak podporováno rozvíjení receptivních jazykových dovedností žáků. V závěru hodin učitelky získávaly reálnou zpětnou vazbu o pochopení učiva žáky a jejich pocitech z učení vyjádřené symbolicky zdviženým palcem, ale i vlastním hodnocením své práce a zdůvodnění, proč se některé činnosti nedařily. Nechybělo pochvalné zhodnocení práce žáků ze strany učitelek, které mělo motivační charakter.

Sledované hodiny na druhém stupni byly dobře připravené, nicméně s odlišnou úrovní využití různých forem a metod výuky. Převažovala frontální forma doplňovaná nejčastěji samostatnou prací žáků, která nebyla vždy úplně efektivní, lépe fungovala ve výběrových třídách. V několika sledovaných hodinách byla vzájemná spolupráce žáků cíleně užívána jako vhodná forma výuky. Práce s cílem nebyla vždy úspěšná, byl zaměřován za obsah hodiny, nebylo zcela zřejmé k čemu mají směřovat volené metody výuky. Těžště hodiny bylo převážně na vyučujících, žáci většinou pasivně přijímali hotové poznatky, byli málo motivováni k aktivní činnosti. Zařazená skupinová práce s odlišným zadáním úkolu nebyla příliš efektivní. Učitelé celkem běžně využívali digitální technologie k prezentaci učiva (elektronické učebnice s doplňujícími materiály, vlastní prezentace), nebo ke vhodné podpoře názornosti a doplnění výkladu, např. zajímavým filmem k probíranému tématu, nicméně sami žáci digitální technologie využívali zřídka. Pokud ano, jednalo se o využití vlastních mobilních telefonů k vyhledávání informací. Ve většině sledovaných hodin byla zaznamenána účelná individuální dopomoc učitele žákům, ale diferenciací obtížnosti úloh vzhledem k výukovému potenciálu žáků zaznamenána nebyla. Asistenti pedagoga v hodinách většinou pracovali s konkrétním žákem nebo dvojicí žáků, kterým pomáhali zvládnout požadované učivo nebo zadanou práci. Výměna rolí s pedagogem ani jiná podobná aktivita nebyly zaznamenány. V některých hodinách byl žákům poskytnut prostor k vyjádření úrovně pochopení učiva pouze symbolicky zdviženým palcem, místo očekávaného slovního komentování. Celkové zhodnocení naplnění pedagogických cílů se často z důvodu nedostatku času nepodařilo uskutečnit, občas byl zaznamenán jen souhrn hodiny ze strany učitele, sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení žáků nebylo využito téměř vůbec. Je vhodné zvážit častější zařazení sebehodnocení a vzájemné hodnocení do závěrů hodin. To by žákům pomáhalo k pochopení vlastního pokroku v učení a upevnění postojů k vlastnímu učení a následně pomáhalo učitelům při plánování další výuky.

V hodinách anglického jazyka bylo zaznamenáno nadužívání češtiny, které nepřispívalo k rozvoji jejich jazykových dovedností. Proaktivní přístup ke vzdělávání žáků v cizím jazyce na 1. stupni se tak na 2. stupni mění a činnosti v nižších ročnících běžné již nebyly zaznamenány. Vhodné by bylo zařazení vzájemných hospitací, kde by mohli učitelé sdílet metody a formy výuky tak, aby žáci byli dále podporováni v rozvoji jejich jazykových kompetencí. Kooperativní formy práce nebyly téměř zaznamenány, práce ve dvojicích byla spíše formální. Hodiny byly naplněny a jejich čas využit beze zbytku tak, že nebyl prostor pro závěry a zhodnocení vyučovací jednotky.

Pozitivním zjištěním je zlepšení metod a forem práce v přírodovědných předmětech a matematice. I když převládala dominantní role učitele ve výuce, často byl účelně zařazován řízený rozhovor, který většině žáků umožnil aktivní zapojení do výuky. Zaznamenána byla také účelná diskuse k učebnímu tématu. Učitelé přirozeně využívali didaktickou techniku (PC, interaktivní tabule) i prezentace učiva (vlastní, přejaté). Pozitivní bylo účelné využití výukových videí ve vhodné délce a s jasným obsahem, případně výukových aplikací na procvičování učiva. Téměř vždy bylo zaznamenáno zařazení vhodně formulovaného

pedagogického vzdělávacího cíle se zaměřením na žáka. Příležitostí ke zlepšení je v některých hodinách lépe vyhodnocovat dosažení těchto cílů s výraznějším využitím sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení žáků směrem k vlastnímu učebnímu pokroku. Některé hodiny měly vysoký pedagogický standard a lze je škole a pedagogům doporučit jako interní příklad inspirativní praxe. Atmosféra ve výběrových třídách byla více ovlivněna osobnostním zaměřením žáků na samostatný výkon, cílená spolupráce mezi žáky byla méně výrazná. I když jsou ve výběrových třídách druhého stupně zařazeni žáci převážně s rychlejším tempem práce, požadovaného učební pokroku a porozumění učivu dosahovali většinou ve stejné míře i žáci tříd nevyběrových, zvláště při vhodně volených pedagogických strategiích vedení hodin. Závěry hodiny s účelnou zpětnou vazbou byly zaznamenány v části hodin, někteří učitelé často získávali zpětnou vazbu již v jejich průběhu, což odráželo dobře promyšlený cíl výuky.

Na klidné a vstřícné atmosféře ve školní družině se podílí devět kvalifikovaných vychovatelek a tři asistentky, které napomáhají individualizaci výchovy ve volném čase. Činnost školní družiny je dobře koordinována a zastřešována vedoucí vychovatelkou. Materiální podmínky jsou postupně doplňovány a inovovány a splňují tak požadavky pro zájmové vzdělávání. Nedostatkem jsou však prostory, pouze tři oddělení disponují vlastní hernou upravenou a vybavenou pro volný čas žáků, zbývajících šest oddělení využívá kmenové učebny, kde byla pouze dopolední výuka. Kvalitu zájmového vzdělávání zvyšují pravidelné exkurze, příležitostné akce a kroužky. V každém ročním období školní družina organizuje a účastní se pravidelných akcí, jako například Polabinská pout', Šplháme s čertem, postřehový závod, Odpoledne plné her. Nedílnou součástí jsou i soutěže, které motivují žáky k aktivitě (vědomostní soutěž Chytrolín, Čertovské hrátky).

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola sleduje průběžné i celkové výsledky žáků, které odpovídají očekávanému a obvyklému stavu ve škole. Příznivým zjištěním je zejména na prvním stupni motivační charakter ročníkového hodnocení žáků, velká většina z nich byla celkově hodnocena s vyznamenáním. Na druhém stupni je rovněž počet žáků s vyznamenáním vysoký. Neúspěšných žáků bylo v minulém školním roce minimálně, neprospívajících pouze několik jednotlivců, kteří konali opravné zkoušky, někteří opakují ročník nebo postoupili do vyššího ročníku i jako neprospívající z důvodu předešlého opakování. Výsledky vzdělávání žáků jsou projednávány a řešeny zejména při jednáních pedagogické rady, spíše neformálně se jimi zabývají i garanti jednotlivých předmětů v rámci činnosti tzv. předmětových kabinetů. Škola také sleduje a vyhodnocuje docházku žáků, včetně příčin jejich neomluvených absencí. Míra zameškané výuky je celkově spíše nižší, vyšší počet neomluvených absencí škola řešila jako riziko záškoláctví. Příznivým jevem je výrazně převažující množství pochval a ocenění žáků nad počtem kázeňských opatření, což dokládá snahu školy úspěšně předcházet nedodržování školních pravidel. Také k hodnocení chování žáků sníženým stupněm přistoupila škola spíše výjimečně.

Na 2. stupni škola již několik desítek let vybírá vždy do jedné ze tříd v ročníku žáky s rozšířením na matematiku a přírodní vědy. Tyto tzv. výběrové třídy vznikají na základě školních přijímacích zkoušek, ke kterým se mohou žáci podle svého zájmu přihlásit (týká se i žáků přicházejících na druhý stupeň z jiných základních škol). Nicméně ve škole i podle výsledků vzdělávání je žáků splňujících podmínky zájmu a schopností více než na naplnění jediné třídy v ročníku. Rozdíl v osnovách předmětů ve výběrové a nevyběrových třídách je jen minimální. Příležitostí je zvážit tuto nabídku ve všech třídách, bez prvku výběrovosti, protože většina učitelů zvládá pedagogické postupy vedoucí k úspěšnosti žáků různých

úrovni a výuka v plně heterogenních třídách může více podpořit rozvoj příslušných kompetencí, nejen kompetence k učení.

Poradenské služby ve škole zajišťuje tým odborných pracovníků, výchovné poradkyně pro 1. a 2. stupeň, školní metodička prevence, speciální pedagog a dvě psycholožky, na požadované úrovni. Kompetence mají účelně rozdělené tak, aby byly zajištěny individuální vzdělávací potřeby všem žákům v bezpečném prostředí. Je zřejmé, s ohledem na vysoký počet žáků školy a poměrně nízký počet řešených případů rizikového chování, že je systém poradenských služeb a preventivních aktivit nastaven dobře a účelně. Negativní jevy jsou zachycovány v počátku vzniku a včas řešeny. Pracovníci školního poradenského pracoviště provádějí náslechy ve výuce s cílem sledovat a hodnotit realizaci doporučených podpůrných opatření diagnostikovaným žákům a žákům s jazykovou bariérou. Zkušená školní logopedka poskytuje žákům s vadou řeči pravidelnou potřebnou nápravu.

Závěry

Vývoj školy

- naplnění kapacity počtu žáků na maximum, z toho vyplývající vyšší počet pedagogických pracovníků i asistentů pedagoga

Silné stránky

- podporující, příjemná atmosféra napříč celou školou (1.4)
- výuka na 1. stupni založená na aktivizujících metodách a formách práce, využívání sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků (4.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- přetrvávající menší pestrost a účinnost metod a forem práce na 2. stupni, nedostatečná práce se vzdělávacími cíli, závěry hodin nevedou k účelnému a smysluplnému shrnutí, malý důraz na efektivní sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků na 2. stupni (4.2)
- malá míra individualizace a diferenciací výuky vzhledem k žákům celého spektra nadání a potřeb (4.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- umožnit hospitace učitelů 2. stupně v hodinách na 1. stupni
- systematicky koordinovat práci asistentek pedagoga za účelem zkvalitnění jejich spolupráce s učiteli ve výuce
- zaměřit další vzdělávání na metody a formy výuky, práci s pedagogickým cílem, sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků s důrazem na výuku na 2. stupni
- diferencovat a individualizovat vzdělávací nabídku pro podporu nadání nebo zájmu žáků
- aplikovat ve větší míře sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků nejen v průběhu hodin, ale i v závěrech k získání účelné zpětné vazby
- častěji využívat digitální technologie žáky, vést žáky k práci s informacemi, jejich vyhledávání a třídění

- zpřesnit a konkretizovat koncepci školy
- zvážit realizaci tzv. výběrových tříd na 2. stupni

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje školy ze 4. 3. 2019
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „*Ve třech se to lépe táhne*“ s platností od 1. 9. 2022
3. Školní vzdělávací program školní družiny „*Barevný svět kolem nás*“ platný od 1. 9. 2011
4. Školní řád základní školy s účinností od 1. 9. 2022
5. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2022
6. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023
7. Dokumenty o realizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (výběr)
8. Záписы z jednání pedagogické rady (výběr)
9. Rozvrhy tříd a pedagogů platné ke dni inspekční činnosti
10. Školní matrika žáků, školní rok 2023/2024
11. Třídní knihy a Přehledy výchovně vzdělávací práce ve školní družině, školní rok 2023/2024 (výběr)
12. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (výběr)
13. Dokumentace výchovného poradenství (výběr) a preventivních programů za školní rok 2023/2024
14. Inspekční zpráva Čj. ČŠIE-1113/17-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jarmila Jašková, školní inspektorka

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Mgr. Hana Rozsypalová, školní inspektorka

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

3. 11. 2023